

Primjeri miniranja i djelomičnog rušenja dvije brane u ratu

TRIDESET GODINA OD MINIRANJA BRANE PERUČA



▼ Ilustracija 1
Branu HE Peruča

Izvornik: HEP Proizvodnja

Niko Mandić
dipl. ing.

Brane su građevine kojima se pregrađuju riječna korita i doline radi zadržavanja ili zahvaćanja vode. Ako služe za iskorištavanje hidroenergije, čine funkcionalnu cjelinu s pripadajućom hidroelektranom. Tada se, pored ostaloga, koriste za podizanje vode uzvodno, čime se dobiva značajan pad za iskorištavanje kinetičke energije prikupljene vode za proizvodnju električne energije. Brane mogu biti različitih tipova, a grade se od različitih materijala i mogu imati i razne druge namjene. U ratnim vremenima ponekad mogu biti i oružje nemoći, ucjene i odmazde. Miniranje brane HE Peruča u Domovinskom ratu prije tri desetljeća predstavljalo je ozbiljnu prijetnju svemu nizvodno od nje. Danas je Ukrajina već godinu dana izložena ratnim razaranja i uništenjima energetske i civilne objekata. Tako je minirana, a kasnije i oštećena brana HE Kahovka na rijeci Dnjepru, što je po rušilačkoj nakani i tijeku događaja slično onome prije 30 godina na Peruči.

Napomena

Stavovi izneseni u članku su osobni stavovi autora. Zbog razumljivih razloga mnogo informacija o brani HE Kahovka nije bilo moguće detaljno prikazati.

U ratnim vremenima brane mogu poslužiti kao ubojito sredstvo osvete, ali to je znak nemoći. Dvije brane s tom namjerom korištene su u proteklom vremenu: jedna tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj, a druga danas u Ukrajini. No, to nisu jedini primjeri zloupotrebe energetske objekata.

Objekti spomenute brane ubrajaju se u skupinu visokih brana. U ratu su pretrpjele ograničena oštećenja, ali nisu posve srušene. To

bi pak izazvalo razaranja jer bi propagacija poplavnog vala donijela katastrofu u svim od brane nizvodnim područjima.

Prva od opisanih miniranih brana bila je dio HE Peruča, akumulacijsko-pribranske hidroelektrane u Hrvatskoj (il. 1). Druga je brana dio HE Kahovka, protočne hidroelektrane u Ukrajini, a minirana je u vremenu prije studenoga prošle godine.

Ostatak članka pročitajte u
tiskanom izdanju časopisa.